

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 10.3.2005
COM(2005) 84 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE
A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK**

Jelentés az EU erdészeti stratégiája alkalmazásáról

{SEC(2005) 333}

1. BEVEZETÉS

Ez a közlemény az Európai Tanácsnak a Bizottsághoz intézett, arra irányuló kérésére készült, hogy a Bizottság állítson össze egy jelentést az EU erdészeti stratégiája alkalmazásával kapcsolatban. A Bizottság e jelentés elkészítése során az Erdészeti Állandó Bizottságon és az erdészeti és parafa tanácsadó csoporton belül számos tárgyra kiterjedő megbeszélést folytatott a tagállamokkal és az érintettekkel, többek között ez utóbbiakkal internetes alapú konzultációt is.

Ez a jelentés az elemzés során adódó főbb következtetéseket, valamint az erdők és az erdészet témakörében fellépő problémákat tartalmazza, ezenkívül pedig felvázolja a lehetséges tennivalókat a jövő tekintetében. A Bizottság személyzeti munkadokumentuma, amely a közleményhez csatolva szerepel, részletes leírást nyújt azokról a tevékenységekről, amelyeknek végrehajtására az EU erdészeti stratégiája keretében 1999–2004-ben került sor.

2. AZ EU ERDÉSZETI ÁGAZATA

Az EU erdészeti ágazatára az erdőtípusok sokfélesége jellemző az erdőtakaró, a tulajdoni szerkezet és a társadalmi-gazdasági feltételek vonatkozásában. Az erdők és egyéb fával borított területek összesen körülbelül 160 millió hektárnyi részét (vagyis 35 %-át) képezik az EU szárazföldi területének. Sőt, az erdőtelepítési programoknak és a vegetáció természetes utánpótlásának köszönhetően növekszik az EU-ban az erdőtakaró.

Az EU erdei egymástól nagyon különböző ökológiai környezetben találhatók, az északitól a mediterránig, az alpesitől az alföldiig. Az Európában található összes szárazföldi élőhely közül az erdők adnak otthont a legtöbb fajtának. Több fontos környezetvédelmi szerepet is betöltenek, például a biodiverzitás megőrzését, illetve a vizek és a talaj védelmét. Az erdőterületnek körülbelül 12 %-a kapott védett erdő megjelölést. Az erdők hozzájárulnak a tájképi és kulturális értékekhez, valamint egyéb tevékenységeket is segítenek, például az aktív pihenést, a vadászatot és az idegenforgalmat.

Az EU-ban az erdőknek körülbelül a 60 %-a magántulajdonban van, hozzávetőlegesen 15 millió magánszemély tulajdonában. A magánkézben lévő erdőterületek átlagos mérete 13 hektár, többségük azonban 3 hektárnál kisebb.

Az EU a világ egyik legnagyobb erdeitermék-előállítója, -forgalmazója és -fogyasztója. Az erdészetekben, illetve az erdeitermék-alapú és ehhez kapcsolódó iparágakban körülbelül 3,4 millió ember dolgozik, hozzávetőlegesen 356 milliárd euro éves termelési értékkel (2001). Az EU éves faanyagtermelése csaknem 400 millió m³, és az éves erdőállomány-növekedésnek alig több mint 60 %-a kerül kitermelésre. A vidéki erdőgazdálkodás gazdasági és társadalmi fontosságát többnyire alábecsüljük, mivel az erdőgazdálkodásban dolgozók gyakran önálló vállalkozó magánszemélyek vagy kisvállalkozások, tevékenységük pedig általában más gazdasági ágazatokon belüli egyéb tevékenységekkel párosul. Az erdei termelés a fán és a parafán kívül más termékeket is magában foglal, így például a gyantát, a gyógynövényeket, a gombákat és a bogyós növényeket.

Az erdővédelem folyamatos törődést igényel az EU részéről. Az erdők károsodásának fő okai között a biotikus tényezők és a legeltetés szerepel. Az erdőkre ható egyéb fő tényezők: a levegőszennyezés, a viharok és az erdőtüzek. Az EU-jogszabályok következtében sokat javult a levegő minősége, a légszennyező anyagok használatának kiküszöbölése azonban még mindig gondot okoz. Az utóbbi években hatalmas erdőterületeken okoztak komoly károsodást

a nagy viharok. Minden évben körülbelül félmillió hektárnyi erdő és más fával borított terület válik tűz martalékává, elsősorban a mediterrán országokban.

Az EU legutóbbi, 25 tagállamra való bővítése számottevő bővülést jelent az EU erdészeti ágazatában, mind az erdőterületek (20 %), mind a produktív és ökológiai potenciál tekintetében. Az új tagállamok közül sok rendelkezik visszaállított tulajdonjogokkal és/vagy privatizált erdőterületekkel, illetve egyéb, erdőkkel kapcsolatos vagyonnal, beleértve néhány, korábban állami működtetésű, az erdészeti irányítás körébe tartozó tevékenységet is. Mindazonáltal a köztulajdonban lévő erdőterületek aránya nagyobb marad a tíz új tagállamban, mint a korábbi EU-15 esetében.

3. AZ EU ERDÉSZETI STRATÉGIÁJA

Az 1998. december 15-i, az Európai Unió erdészeti stratégiájáról szóló tanácsi állásfoglalás¹ olyan keretprogramot hozott létre a hosszú távú erdőgazdálkodás (SFM) támogatására irányuló, erdőkkel kapcsolatos tevékenységekhez, amely a tagállamok erdészeti politikájának és az erdők és erdészet szempontjából lényeges közösségi politikáknak és kezdeményezéseknek az összehangolásán alapul. Figyelembe veszi ezenkívül az EU és a tagállamok által tett, a tárgyat érintő nemzetközi folyamatokkal kapcsolatos kötelezettségvállalásokat, különös tekintettel az Egyesült Nemzetek 1992. évi, a környezetről és a fejlődésről szóló konferenciájára (UNCED) és az ezt követő konferenciákra, valamint az Európai Erdők Védelme Miniszteri Konferenciákra (MCPFE)².

A stratégia kiemeli az erdők és a hosszú távú erdőgazdálkodás multifunkcionális szerepének a fontosságát a társadalom fejlődése szempontjából, valamint a stratégia alkalmazásának alapját képező, kulcsfontosságú elemek egész sorát nevezi meg. Megállapítja, hogy az erdészeti politika a tagállamok hatáskörébe tartozik, de az EU a szubszidiaritás elvén és a megosztott felelősség koncepcióján alapuló közös politikáin keresztül hozzájárulhat a hosszú távú erdőgazdálkodás alkalmazásához. A stratégia hangsúlyozza továbbá a nemzetközi kötelezettségvállalások, elvek és ajánlások nemzeti és szubnacionális erdészeti programokon vagy ezeknek megfelelő programokon keresztül történő alkalmazását és minden, erdőkkel kapcsolatos nemzetközi folyamatban való részvételt, valamint kiemelt fontosságot tulajdonít valamennyi, az erdészeti ágazat szempontjából lényeges politikai területen a koordináció, a kommunikáció és az együttműködés fejlesztése szükségességének.

4. AZ ALKALMAZÁS ÁTTEKINTÉSE

Az erdészeti politika kontextusa jelentős fejlődésen ment keresztül 1998 óta, mind az erdészeti ágazatot közvetlenül érintő határozatok, mind a politika szélesebb körű meghatározása következtében.

A hosszú távú fejlődés világ-csúcstalálkozója (WSSD), amelyet 2002-ben Johannesburgban tartottak, határozottan a hosszú távú fejlődés kontextusába helyezte az erdészetet. Pán-európai szinten az európai erdővédelemről szóló 4. miniszteri konferencián született nyilatkozat és állásfoglalás (Bécs, 2003) fogalmakat és fogalommeghatározásokat jelölt ki közös használatra, valamint koherens cselekvési sorozatot határozott meg az erdők védelmére és a hosszú távú erdőgazdálkodásra.

¹ HL C 56., 1999.2.26., 1. o.

² Strasbourg – 1990, Helsinki – 1993, Lisszabon – 1998 és Bécs – 2003.

Az EU szintjén a tagállamok erdészeti politikája szempontjából is fontos fejlődési lépést jelent a 6. közösségi környezetvédelmi cselekvési terv 2002. évi elfogadása és a közös agrárpolitika 2003. évi reformja, amely megerősítette a vidékfejlesztési politikát.

A tágabb értelemben vett politikai kontextus változásai magukban foglalják a lisszaboni és a gothenburgi stratégiát, valamint az EU-bővítést. Végül, az új Alkotmányos Szerződés, amely jelenleg ratifikálásra vár, nem hoz változást az erdészeti politika EU-n belüli megközelítésében.

4.1. Nemzetközi vita az erdészeti politikáról

A WSSD számos, az erdészet szempontjából lényeges problémát érintett, és megerősítette, hogy a hosszú távú erdőgazdálkodás kulcsfontosságú lehet a johannesburgi megállapodás szerinti szélesebb körű célkitűzések és alapelvek megvalósítása terén. Mivel az erdők környezetvédelmi fenntarthatóságot biztosítanak, és sok szegény ember megélhetését segítik, igen lényegesek a millenniumi fejlesztési célkitűzések eléréséhez vezető úton.

Az Európai Közösség és tagállamai aktívan közreműködtek az Egyesült Nemzetek Fóruma az Erdőkért (UNFF) 2000. évi létrehozásában, és elkötelezték magukat az egyéb nemzetközi megállapodások, egyezmények és jegyzőkönyvek rendelkezéseinek a végrehajtása mellett is, pl. az éghajlat-változási keretegyezmény (UNFCCC)³ és annak kiotoi jegyzőkönyve, a biológiai sokféleség keretegyezménye (CBD)⁴, az ENSZ sivatagosodás és az aszály elleni küzdelemről szóló egyezménye (UNCCD)⁵, a nemzetközi trópusi fatereskedelmi szervezet (ITTO)⁶ és a washingtoni egyezmény (CITES)⁷. A problémák, például a hitelesítés és az erdészettel kapcsolatos jogszabályok végrehajtása megbeszélésének nemzetközi szintű előrehaladása ellenére azonban a világ sok részén folytatódik az erdőirtás és az erdők degradációja.

Az Európai Bizottság a növekvő társadalmi érdeklődésre reagálva megragadta az illegális erdőkitermelésből eredő kihívást azáltal, hogy elfogadta az erdészeti tárgyú jogszabályok végrehajtásával, a kormányzással és kereskedelemmel kapcsolatos cselekvési tervet (FLEGT)⁸, nemrégiben pedig egy, az erre a cselekvési tervre vonatkozó jogalkotási javaslatot⁹.

Páneurópai szinten az MCPFE jól megalapozott eljárássá vált; ezen keresztül fejlesztették ki az európai országok és az Európai Közösség erdészeti politikával kapcsolatos átfogó iránymutatásait, illetve ezen keresztül erősítették a koordinációt és az együttműködést.

Ezenkívül a kutatási együttműködés mind Európában, mind nemzetközi szinten mobilizálta és mobilizálja az európai és a partnerországok illetékeseit, hogy tudományosan igazolt ismereteket vonulasson fel a vonatkozó politikai javaslatok végrehajtásának a támogatására.

4.2. Hosszú távú erdőgazdálkodás az EU-ban

A stratégia alkalmazásának időszakában az EU előrehaladt az olyan új és fejlesztett eszközök használatba vételével, amelyek a hosszú távú erdőgazdálkodást és erdővédelmet segítik. Ez a

³ UN Framework Convention on Climate Change.

⁴ Convention on Biological Diversity.

⁵ UN Convention to Combat Desertification.

⁶ International Tropical Timber Organisation.

⁷ The Convention on Trade in Endangered Species.

⁸ COM(2003) 251 végleges.

⁹ COM(2004) 515 végleges.

szakasz az erdészeti politika nemzeti szintű fejlődését és a közösségi szintű, erdészettel kapcsolatos cselekvéseket foglalja össze.

4.2.1. Nemzeti erdészeti programok

Az EU-ban lényeges javulást sikerült elérni a nemzeti erdészeti programok (NFP-k) végrehajtásának az előkészítését illetően. Az NFP-k általános megközelítése fejlődött az MCPFE kontextusában, azzal a céllal, hogy társadalmi és politikai keretet lehessen biztosítani a hosszú távú erdőgazdálkodás számára, a közreműködő és átlátható kormányzásra alapozva, valamint az erdőkkel kapcsolatos nemzetközi kötelezettségvállalásoknak megfelelően.

Az NFP-k olyan problémákat tárgyalnak, mint az erdők produktív szerepe, a hosszú távú erdőgazdálkodás gazdasági életképessége, az erdészet hozzájárulása a vidékfejlesztéshez, a biodiverzitás védelme és kiterjesztése az erdőkben, az éghajlatváltozás csökkentése, az erdők védelmi szerepe, valamint társadalmi, rekreációs és kulturális aspektusok. Bár a programok céljai hasonlóak, az különbözik, hogy mire összpontosítanak, figyelembe véve az európai erdők társadalmi-gazdasági és ökológiai diverzitását.

Az NFP-k referenciakeretet is biztosítanak az erdőkkel kapcsolatos intézkedések és kezdeményezések végrehajtásának az ellenőrzési eljárásához, illetve ezen a területen a specifikus közösségi tevékenységek hozzáadott értékének az elbírálásához és értékeléséhez.

Az országok NFP-jükben hangsúlyozzák az ágazatok közötti együttműködés fejlesztésének a szükségességét. További erőfeszítések szükségesek annak érdekében, hogy a nemzeti erdészeti programok teljesen beágyazódjanak a nemzeti hosszú távú fejlesztési stratégiákba, valamint hogy minden fontos problémára kiterjedjen a figyelmük, és valamennyi érintett támogatását élvezzék.

4.2.2. A hosszú távú erdőgazdálkodás támogatására irányuló közösségi cselekvések

A hosszú távú erdőgazdálkodás támogatására irányuló közösségi cselekvések számos fő cselekvési területen zajlanak: vidékfejlesztés, erdővédelem és -felügyelet, biodiverzitás, éghajlatváltozás, erdei alapú termékek, erdőtanúsítás, kutatás, erdőkkel kapcsolatos információ és kommunikáció, erdőreprodukáló anyagok, növényegészségügy.

A vidékfejlesztési politika az EU közösségi szintű erdészeti stratégiája végrehajtásának a fő eszköze. A vidékfejlesztéssel kapcsolatos erdészeti intézkedésekhez nyújtott közösségi pénzügyi támogatás összege a 2000–2006-os időszakra 4,8 milliárd euro (ez a vidékfejlesztési költségvetés csaknem 10 %-a). Az EU vidékfejlesztési politikája olyan integrált területi megközelítésen alapszik, amely felismeri az ágazati és horizontális politikák egymástól való függését, elismeri a regionális és a helyi megkülönböztető jegyeket és prioritásokat, és hangsúlyt helyez a helyi közösségek aktív közreműködésére.

Az a bizottsági javaslat, amely az EU vidékfejlesztési politikájának a 2007–2013-as időszakban való megszilárdítására irányul¹⁰, alapot teremt az erdészetnek a vidékfejlesztésbe való teljesebb integrációjához. Ennek az egyik elérési módja a vidékfejlesztési programok és a nemzeti erdészeti programok összehangolásának a kiterjesztése, az információcsere, valamint az erdészeti tárgyú intézkedések alkalmazásának legjobb gyakorlata, az erdészeti tárgyú intézkedések felügyeletének és értékelésének javítása, tekintettel a vidékfejlesztési politika tágabb értelemben vett céljaira.

¹⁰ COM(2004) 490 végleges.

Azok a közösségi intézkedések, amelyek az erdőknek a tűz¹¹ és légköri szennyezés¹² elleni védelmét szolgálják, számottevő mennyiségű információval és működési eredménnyel jártak. Ezek a cselekvések elősegítették ezeken a területeken az EU-országok közötti együttműködést. A légköri szennyezés és az erdőtüzek azonban továbbra is komoly gondot okoznak. A Bizottság nemrégiben kért fel egy szakértői csoportot arra, hogy elemezze az erdőtüzek közösségi szintű megelőzését, valamint tegyen javaslatokat a további teendők tekintetében. Ezenkívül a 2003-ban elfogadott, a Közösségen belüli erdők és környezeti kölcsönhatások megfigyeléséről szóló (Forest Focus) rendelet¹³ lehetőséget nyújt az EU számára arra, hogy átfogó és integrált erdőfelügyeleti rendszert fejlesszen ki, beleértve a termőtalajt, a biodiverzitást és az éghajlatváltozást érintő új feltételeket. Egy ilyen rendszer végül az erdőkkel és az erdészettel kapcsolatos társadalmi-gazdasági aspektusokra is irányulhat, és a nemzeti erdészeti adatbázisoknak egy EU-szintű felügyeleti és jelentési rendszerbe való jobb integrálódásához vezethet. A hosszú távú erdőgazdálkodásnak az MCPFE kontextusában kifejlesztett feltételeit és mutatóit ebben a tekintetben kell vizsgálni.

A biodiverzitás megőrzése területén az EU fontos eredménye a Natura 2000 hálózat alkalmazása. Sok tagállam fogadta el az erdőgazdálkodási iránymutatásokat abban a tekintetben, hogy előtérbe kell helyezni a biodiverzitás megőrzését, és az erdőgazdálkodás irányításával segíteni kell a környezetvédelmi szolgáltatásokat. Egy, a Natura 2000 keretében létrehozott, ökológiai szempontból reprezentatív védelmi hálózat, valamint a biodiverzitás ezzel egyidejű promóciója az erdészeti árusítóhelyeken valószínűleg hatékony módot teremt arra, hogy el lehessen érni a biodiverzitás megőrzésének a célját. A védett területeken belüli és az azokon kívüli erdők biodiverzitásának a feltérképezése, tanulmányozása és felügyelete továbbra is szükséges.

Bár az erdészeti ágazatnak az éghajlatváltozás enyhítésére gyakorolt hatását alátámasztották a stratégia elfogadása óta készült kiotói jegyzőkönyv szabályai, a szénmegkötést célzó intézkedések (beleértve az erdőtelepítéseket és az erdőfelújításokat is) kidolgozása nem halad a várt ütemben. Az erdők a megújuló energiaforrásokról szóló EU-irányelvekkel összhangban fontos szerepet játszhatnak mint biomasszaenergia-szolgáltatók az ordináta fosszilisüzemanyag-kibocsátásban, a fa pedig környezetbarát alapanyag. A biomassza energiacélú felhasználását még nem sikerült teljesen kidolgozni az EU-ban, és biztosítani kell, hogy az efféle felhasználás során ne adódjon alkalom arra, hogy a versenyhelyzet sérüljön. A jövőben az erdők széntározóként is fontos szerepet játszhatnak.

Egyre inkább szükségesebb az éghajlatváltozás erdészeti ökoszisztémákra gyakorolt hatásainak az értékelésére és az ezen hatások megváltoztatására irányuló intézkedések kidolgozása. A jövőben nemcsak a redukáló intézkedések (üvegházhatás csökkentése) meghozatalát kell fontolóra venni, hanem az adaptációs intézkedéseket is (erdők adaptációja az éghajlatváltozáshoz).

Számos, a fa kiterjesztett használatához és az erdei alapú, illetve erdőkkel kapcsolatos iparágak versenyhelyzetéhez kötődő cselekvés történt az 1999-ben elfogadott, az EU erdei alapú és erdőkkel kapcsolatos iparágainak versenyhelyzetéről szóló közleménnyel összefüggésben. A Bizottság nemrég fejezte be ennek a közleménynek az értékelését. Az értékelés során többek között az derült ki, hogy az európai fogyasztót alaposabban kellene tájékoztatni a hosszú távú erdőgazdálkodásból származó fa mint megújuló és környezetbarát energiaforrás előnyeiről, valamint hogy olyan lehetőségeket felsorakoztató környezetre van

¹¹ 2158/1992/EGK tanácsi rendelet.

¹² 3528/1986/EGK tanácsi rendelet.

¹³ 2152/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet.

szükség, amelyben javulhat az erdei alapú iparágak versenyhelyezete, és amely elősegítheti a fa mint alapanyag használatát.

A tanúsítás a hosszú távú erdőgazdálkodásra való ösztönzés egyik eszköze. Pozitív diszkriminációt enged a fogyasztóknak az olyan fatermékek javára, amelyek hosszú távú erdőgazdálkodás alatt álló erdőkből származnak. Mind ez ideig a tanúsítás a magánszektorra jellemző, piaci alapú eszköz maradt, a hatóságok korlátozott szabályozási beavatkozásaival.

A kutatás terén fontos erőfeszítések történtek a közösségi kutatási keretprogram és a tudományos és technikai jellegű kutatásokra vonatkozó európai együttműködés (COST)¹⁴ keretén belül a hosszú távú erdőgazdálkodás támogatására és további fejlesztésére, valamint az erdészeti ágazat versenyhelyzetének a kiterjesztésére. Az erdészeti ágazatnak proaktívan kell hozzájárulnia a lisszaboni célkitűzésekhez. Ennek eléréséhez az egész ágazaton belül stratégiai gondolkodásra van szükség, olyan széles körű és hosszú távú elképzeléssel alátámasztva, amely meghatározza az erdészeti kutatás alkalmazási körét és prioritásait.

A Bizottság 2004-ben a kísérleti projekt eredményeire építve előkészítő tevékenységbe kezdett az Internet-alapú erdészeti információs és kommunikációs platform fejlesztéséhez. Ehhez az intézkedéshez a felhasználói követelmények specifikus vizsgálatának és a már létező nemzeti adatbázisokra vonatkozó korlátozások értékelésének kell társulnia.

Az EU produktív erdőkapacitása szempontjából döntő fontosságú a növények egészsége és az erdőreprodukáló anyagok minősége. Az utóbbi néhány évben olyan jogszabályok kerültek elfogadásra, amelyek célja számos, az erdőreprodukáló anyagok marketingjéről szóló uniós jogszabály kulcsfontosságú szempontjai alkalmazásának a harmonizáltabb biztosítása.

Nemcsak az élő növények, hanem a harmadik országokból a Közösség területére importált faanyag is komoly veszélyforrást jelent a rovarkártevők és betegségek behurcolására nézve. 2004-ben új, az ezen kockázatok tekintetében szigorúbb rendelkezések kerültek a már hatályos joganyagba.

4.3. Koordinálás, kommunikáció és kooperáció

A stratégia alkalmazása során a jelenlegi közigazgatási rendszeren keresztül kiépített csatornákon át zajlik a tagállamokkal való együttműködés és az érintettekkel történő konzultáció, különösen az irányító és tanácsadó bizottságok keretén belül, amelyek javaslatokat terjesztenek elő a Bizottság számára, véleményeznek, illetve elősegítik az információcserét.

Az Erdészeti Állandó Bizottság (SFC) úgy végzi az irányító tevékenységét, hogy az megfeleljen az erdővédelemről és -felügyeletről szóló specifikus jogszabályoknak. Az SFC szintén fontos szerepet játszott és játszik ma is az erdőkkel kapcsolatos problémák *ad hoc* konzultációs fórumaként. Rendszeres információcsere, kooperáció és az erdészeti vonatkozásban érintettekkel történő koordináció zajlik az erdészeti és parafa tanácsadó csoporton, valamint az erdészetre és az erdei alapú iparágakra vonatkozó közösségi politika tanácsadó bizottságán belül.

Lényeges előrelépés történt 2001 végén, amikor a Bizottság egy szolgálatközi erdészeti csoportot hozott létre a releváns közösségi politikákért felelős különböző szolgálatok közötti, az erdőkkel kapcsolatos problémákat érintő koordináció erősítésére.

¹⁴ European co-operation in the field of scientific and technical research.

Nemzetközi szinten a tagállamok és a Bizottság összehangolják véleményüket a Tanács erdészeti munkacsoportján belüli erdészeti tárgyú nemzetközi tárgyalások előtt. A munkacsoport az erdőkkel kapcsolatos közösségi politikával, valamint a globális szintű jogszabály-alkotási kezdeményezésekkel is foglalkozik, beleértve a FLEGT-kezdeményezést is.

Mindezen tevékenységek ellenére az a tagállamok és az érintettek állandó kérése, hogy figyelemmel kísérhessék a koordináció, a kommunikáció és az együttműködés megalapozását, tekintettel az új kihívásokra és a változó politikai kontextusra.

5. ELŐRE VEZETŐ ÚT – EGY EU-S CSELEKVÉSI TERV A HOSSZÚ TÁVÚ ERDŐGAZDÁLKODÁS MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ

Mindent összevetve, az EU erdészeti stratégiájának 1998-as alapelvei még mindig érvényesek. A hosszú távú erdőgazdálkodás és az erdők multifunkcionalitása továbbra is általános alapelv marad; a nemzeti erdészeti programok megfelelő keretet nyújtanak ezen alapelvek alkalmazásához; és széles körben elismerik annak a növekvő szükségességét, hogy az erdészeti politikában vegyék figyelembe a globális és az ágazatok közötti problémákat.

A végrehajtási időszak során nyert tapasztalatok azt mutatják, hogy az erdők és az erdészet hozzájárulhatnak a fenntartható gazdasági növekedéssel és a versenyképességgel kapcsolatos lisszaboni célkitűzésekhez, valamint a természeti források alapja mennyiségi és minőségi megőrzésére irányuló gothenburgi célkitűzésekhez. Ennek a hozzájárulásnak a jövőbeli fenntartásához és maximalizálásához azonban az újonnan kialakuló politikai kontextusba kell helyezni a stratégiát és annak alkalmazási folyamatát.

Először, még akkor is, ha az utóbbi évek során alkalmazott különböző intézkedések fejlődéshez vezettek a hosszú távú erdőgazdálkodás terén, az erdőgazdálkodásnak az EU-n belüli versenyhelyzete és gazdasági életképessége – az egyszerre gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi célokat szolgáló megközelítésre alapozva – egyre inkább megkérdőjeleződik a nyitott és globális piac összefüggésében. A legtöbb erdőtulajdonosnak nincs lehetősége arra, hogy méretgazdaságosságot hozzon létre. Az erdőtulajdonosok sokféle árucikkal és szolgáltatással látják el a társadalmat, bár a jövedelmük nagyrészt a fa eladásából származik. Az, ha kielégítjük az egyre növekvő környezetvédelmi és társadalmi juttatásokra vonatkozó igényt az erdőgazdálkodásban, sok esetben megváltoztatja a gazdálkodási gyakorlatot, ami korlátozhatja az erdészet gazdasági életképességét. Amennyiben fennmarad az EU-ban a többcélú erdészet hagyománya, a jövőben foglalkozni kell ezekkel a kérdésekkel.

Másodszor, míg az EU erdészeti stratégiája a szubszidiaritáson és a megosztott felelősségen alapul, számos olyan EU-politika és -kezdeményezés létezik, amely hatással van az erdőkre és az erdészetre. Szükség van az EU-politikák közötti koherencia erősítésére, csakúgy mint a Bizottság és a tagállamok közötti koordinációra, valamint megfelelő felügyeleti mechanizmusok kiépítésére a stratégia alkalmazásához, azzal a céllal, hogy az erdők különböző funkciói és a más politikákhoz való kapcsolódásuk koherens módon jelenjen meg a politikakialakítási folyamatban.

Harmadszor, valamennyi, az erdőkkel és az erdészettel kapcsolatos érintett hangsúlyozza a jó kormányzásnak a fontosságát az erdővédelem és a hosszú távú erdőgazdálkodás tekintetében. A jó kormányzás egyik előfeltétele a politika kialakításának a közreműködő és együttműködő megközelítése. Szükség van az erdészeti konzultációs struktúrának a közösségi és nemzeti szintű áttekintésére és megerősítésére, a döntéshozatal, valamint a valamennyi érintettel való strukturált dialógus átláthatóvá tételének megkönnyítése érdekében.

Végül, de nem utolsósorban, az erdőknek (beleértve az éghajlat-változási és biodiverzitási dimenziójukat is) a hosszú távú fejlődés szempontjából tekintett globális fontossága egyre inkább ismeretes. Az EU-nak továbbra is szilárdan kell támogatnia a globális szintű, hosszú távú erdőgazdálkodásra vonatkozó nemzetközi szintű kötelezettségvállalásokat. Ebben a tekintetben döntő fontosságú lesz az az erdőkkel kapcsolatos jövőbeli nemzetközi intézkedésekről szóló határozat, amelyet 2005 májusában, az UNFF 5. ülészakában fognak meghozni.

Az EU erdészeti stratégiája az erdőkkel kapcsolatos politikák, kezdeményezések és cselekvések referenciakeretének megadásakor változtatott az erdőkkel kapcsolatos problémák megvitatásának módján. A politikai kontextus változásai azonban az Unió erdőforrásainak koherens és proaktív megközelítésének a jövőbeli szükségességét vetik fel.

Egy efféle megközelítésnek az EU erdészeti ágazata és a globális, közösségi és nemzeti szinten rá váró kihívások közös vízióján kell alapulnia, valamint annak a közös értelmezésén, hogy az erdők és az erdészet mivel járulhatnak hozzá a modern társadalomhoz. Ennek ki kell terjednie egy sor világos célkitűzésre, amelyek alapul szolgálhatnak a rendszeres felügyelethez és áttekintéshez, illetve összehangolhatják a tematikus, horizontális és ágazatok közötti politikai kezdeményezéseket mind közösségi, mind nemzeti szinten egy strukturált keretben, hogy jobban és hatékonyabban elő lehessen segíteni a koordinációt, a konzultációt és a különböző érintett felek közötti információáramlást.

A Bizottság úgy véli, hogy az EU hosszú távú erdőgazdálkodási cselekvési tervének a továbbfejlesztése ilyen keretet nyújthat. Egy cselekvési terv megadhatja a szükséges indítást ahhoz, hogy az EU erdészeti stratégiája olyan dinamikus folyamattá váljon, amely reagálni tud az újonnan kialakuló politikai kontextusra, és olyan eredményeket hozhat, amelyek megfelelnek a lisszaboni és a gothenburgi stratégiának.

Következésképpen a Bizottság, az EU erdészeti stratégiája alkalmazásának az áttekintését követően, a következő ajánlásokat teszi az Európai Tanácsnak:

1. Dolgozzon ki egy olyan EU-szintű cselekvési tervet a hosszú távú erdőgazdálkodás tárgyában, amely koherens keretet nyújt az erdőkkel kapcsolatos cselekvések végrehajtásához, valamint a közösségi cselekvések és a tagállamok erdészeti politikája közötti koordináció eszközeként szolgálhat. A közösségi és nemzeti szintű teendők jegyzéke térjen ki, de ne korlátozódjon a következő elemekre és területekre: társadalmi-gazdasági problémák (versenyhelyzet az erdészet területén, társadalmi és környezetvédelmi árucikkek és szolgáltatások értékelése); a fa energiaforrásként történő felhasználása; a fáról mint megújuló és környezetbarát energiaforrásról való információk; környezetvédelmi problémák (éghajlatváltozás, erdőtüzek, víz, a biodiverzitás megőrzése); kormányzati problémák; horizontális tevékenységek (kutatás, tréning, erdészeti statisztika, felügyelet); valamint koordináció, kommunikáció és együttműködés. A felsorolt problémákat nemzetközi dimenzióba is kell helyezni.
2. Tekintse át a jelenlegi közösségi eszközöket és gyakorlatokat annak érdekében, hogy az erdészeti politika és a döntéshozatali eljárások növekvő komplexitásának a fényében meg lehessen könnyíteni a különböző, az erdészetre hatást gyakorló politikai ágazatok közötti koordinációt, kommunikációt és együttműködést. Ez az áttekintés terjedjen ki az Erdészeti Állandó Bizottság (89/367/EGK) létrehozataláról

szóló, 1989 májusi tanácsi határozatra¹⁵, és ennek a szervnek szerepet kell vállalnia a cselekvési terv alkalmazásában.

A Bizottság 2006-ra tervezi a cselekvési terv bemutatását.

¹⁵ HL L 165., 1989.6.15., 14. o.